

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 496/2024-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duřu a sudcov Ladislava Duditřa a Rastislava Kařšáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária Kohútová Béreřová, spol. s r. o. v skratke AKKB, spol. s r. o., Šteřánikova 18, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Michalovce č. k. 16C/256/2016-412 zo 4. januára 2023 a uzneseniu Okresného súdu Michalovce č. k. 16C/256/2016-615 z 2. júla 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 26. júla 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) č. k. 16C/256/2016-412 zo 4. januára 2023 (ďalej aj „napadnuté uznesenie zo 4. januára 2023“) a uznesením okresného súdu č. k. 16C/256/2016-615 z 2. júla 2024 (ďalej aj „napadnuté uznesenie z 2. júla 2024“). Navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť a priznať mu náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom. Zároveň žiada, aby ústavný súd v zmysle § 129 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odložil vykonateľnosť napadnutých uznesení.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ vystupoval v konaní vo veci samej (vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 16C/256/2016) v procesnom postavení žalobcu vo veci podanej žaloby o určenie neexistencie záložného práva (uplatneného zo zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti z 21. marca 2014 záložným veriteľom AGRO PALÍN TRADE, s.r.o., Palín 86, IČO 36 603 813, priamym predajom zálohu) a o určenie vlastníckeho práva (určenie, že sťažovateľ je výlučným vlastníkom v žalobe špecifikovaných nehnuteľností). Ako žalovaná v 1. rade vystupovala obchodná spoločnosť AGRO PALÍN TRADE, s.r.o., Palín 86, IČO 36 603 813 (ďalej len „žalovaná v 1. rade“) a ako žalovaný v 2. rade vystupoval [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný v 2. rade“, spolu aj „žalovaní v 1. a 2. rade“). Podanou žalobou sťažovateľ namietal, že žalovaná v 1. rade porušila svoju povinnosť ako záložný veriteľ podľa § 1511 ods. 1 Občianskeho zákonníka tým, že nedoručila sťažovateľovi (ako záložcovi) ani dlžníkovi žiadne písomné oznámenie o začatí výkonu záložného práva. Preto mal za to, že výkon záložného práva je absolútne neplatný.

3. Vo veci ako prvoinštančný súd rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 16C/256/2016-318 z 29. októbra 2021 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), ktorým vo výroku I zamietol návrh sťažovateľa na prerušenie konania, vo výroku II žalobu zamietol a výrokom III priznal žalovaným v 1. a 2. rade nárok na náhradu všetkých účelne vynaložených trov konania. Na základe odvolania sťažovateľa proti výrokom II a III rozsudku okresného súdu ako odvolací súd rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 6Co/92/2022 z 27. septembra 2022 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) tak, že potvrdil v odvolaní napadnutej časti rozsudok okresného súdu a zároveň priznal žalovaným v 1. a 2. rade proti sťažovateľovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Sťažovateľ následne podaním dovolania napadol aj rozsudok krajského súdu. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozsudkom sp. zn. 5Cdo/66/2023 z 29. februára 2024 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“) dovolanie zamietol a žalovaným v 1. a 2. rade priznal voči sťažovateľovi náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

4. V ďalšej (prevažnej) časti ústavnej sťažnosti sťažovateľ pomerne obsírne opísal okolnosti, na základe ktorých podľa jeho názoru všeobecné súdy (okresný súd, krajský súd a tiež dovolací súd) v jeho veci rozhodli nesprávne, resp. spôsobom, ktorým malo dôjsť k porušeniu jeho práva na spravodlivé súdne konanie a práva na ochranu majetku. Ďalej poukázal na to, že rozhodnutia týchto všeobecných súdov (rozsudky okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu) už pred podaním tejto ústavnej sťažnosti napadol inou ústavnou sťažnosťou (doručenou ústavnému súdu 26. júna 2024, o ktorej bolo rozhodnuté uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 417/2024-16 z 24. júla 2024, pozn.).

5. Okresný súd napadnutým uznesením zo 4. januára 2023 uložil sťažovateľovi povinnosť nahradiť žalovaným v 1. a 2. rade trovy prvoinštančného aj odvolacieho konania v sume 8 059,67 eur. O sťažnosti podanej sťažovateľom proti tomuto uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom bolo rozhodnuté napadnutým uznesením z 2. júla 2024 (vydaným sudcom), ktorým bolo zmenené napadnuté uznesenie zo 4. januára 2023 tak, že sťažovateľovi bola uložená povinnosť nahradiť žalovaným v 1. a 2. rade trovy prvoinštančného aj odvolacieho konania v sume 7 310,64 eur.

II. Argumentácia sťažovateľa

6. Svoju argumentáciu sťažovateľ postavil na tom, že z dôvodu nesprávnych rozhodnutí okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu v konaní vo veci samej preto ani následne vydané rozhodnutia o trovách konania, teda napadnuté uznesenia, celkom objektívne a striktné vzaté, nemôžu byť správne a legitímne. Namietal, že postupom súdu v celom konaní nemohlo dôjsť k riadnemu posúdeniu veci, čoho dôsledkom bolo obmedzenie jeho práv. Tvrdí, že podkladom na rozhodnutie vo veci, z ktorého vychádzalo aj rozhodovanie o trovách konania, boli úkony nemajúce oporu v zákone a ani v zásadách, na ktorých stoja súkromnoprávne vzťahy. Sťažovateľ teda namieta, že na základe nezákonnosti postupu pri výkone záložného práva, ktorý všeobecné súdy svojimi rozhodnutiami aprobovali, potom aj napadnuté uznesenia o náhrade trov (vychádzajúce z rozhodnutí vo veci samej) predstavujú priamy zásah do jeho práv. Len „nad rámec“ (no bez ďalšieho bližšieho špecifikovania, pozn.) uviedol, že trovy právneho zástupcu protistrany boli vyčíslené na základe nesprávnych ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), keď si právny zástupca protistrany vyčíslil odmenu, náhradu za stratu času a náhradu cestovných výdavkov z pojednávani, na ktorých sa nezúčastnil, na čo sťažovateľ upozornil, no týmto pripomienkam okresný súd v napadnutom uznesení z 2. júla 2024 vyhovel len marginálne (v rámci argumentácie však sťažovateľ bližšie neodôvodnil, o aké konkrétne úkony, prípadne pojednávania malo ísť ani vôbec nešpecifikoval a neodôvodnil, o akú nesprávnosť v aplikácii vyhlášky malo ísť, pozn.).

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutými uzneseniami okresného súdu zo 4. januára 2023 a z 2. júla 2024. Zásadná, resp. kľúčová argumentácia sťažovateľa spočíva v tom, že z dôvodu podľa jeho názoru nezákonného a nesprávneho rozhodnutia vo veci samej konajúcich súdov sa táto nezákonnosť premietla aj do napadnutých uznesení o trovách konania.

III.1. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením zo 4. januára 2023:

8. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o ústavných sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na princípe subsidiarity (čl. 127 ods. 1 ústavy). Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne ústavnú sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie. Z uvedeného vyplýva, že v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným

porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu. Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľa je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, ktorých porušenie sa namieta, a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 452/2024).

9. Ako vyplýva z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh, sťažovateľ podal proti napadnutému uzneseniu zo 4. januára 2023 (vydanému vyšším súdnym úradníkom) sťažnosť, o ktorej bolo rozhodnuté (sudcom) napadnutým uznesením z 2. júla 2024 (ktorým bolo zmenené pôvodné uznesenie o trovách prvoinštančného a odvolacieho konania). Sťažovateľ teda mal vo vzťahu k tomuto rozhodnutiu k dispozícii právny prostriedok na ochranu svojich práv, ktorý aj využil.

10. Zároveň aj z § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. Preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu práva na súdnu ochranu napadnutým uznesením z 2. júla 2024:

11. Zohľadňujúc sťažnostné námietky smerujúce proti rozhodnutiu všeobecného súdu o náhrade trov konania, ústavný súd v prvom rade poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane pripomína, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorej sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania (IV. ÚS 248/2008, III. ÚS 125/2010, I. ÚS 134/2016). Ústavný súd sa k problematike trov konania stavia nanajvýš rezervovane, podrobuje ju obmedzenému ústavnoprávnenému prieskumu, pričom k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania pristupuje skutočne iba výnimočne. Tento prístup vychádza z názoru, že rozhodnutie o trovách konania má vo vzťahu k veci samej jednoznačne akcesorickú povahu a samo osebe väčšinou nedosahuje takú intenzitu, ktorá je spôsobilá porušiť základné práva a slobody, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. To však ale neznamená, že rozhodnutiami o trovách konania nemôže dôjsť k porušeniu práv sťažovateľa. Otázka náhrady trov konania môže nadobudnúť ústavnoprávnu dimenziu v prípade takého postupu všeobecného súdu, ktorý je založený na celkom zjavne nesprávnej interpretácii a aplikácii príslušných ustanovení zákona upravujúcich náhradu trov konania, v ktorom sú obsiahnuté črty svojvôle, a taktiež v prípade, ak je odôvodnenie súdneho rozhodnutia vo vzťahu k výroku o náhrade trov konania celkom nedostatočné, t. j. nepreskúmateľné (IV. ÚS 366/2024).

12. V posudzovanej veci však ústavný súd pochybenie relevantné z ústavnoprávneho hľadiska neidentifikoval. Ústavný súd v tejto súvislosti dáva do pozornosti najmä tú skutočnosť, že primárna argumentácia sťažovateľa, ktorou odôvodňoval porušenie namietaných práv rozhodnutím o trovách konania, spočíva v tom, že na základe (podľa tvrdení sťažovateľa) nezákonných rozhodnutí všeobecných súdov vo veci samej porušujúcich jeho práva nemôže (ani) z ústavnoprávneho hľadiska obstať z tohto rozhodovania vyplývajúce rozhodnutie o trovách konania. Teda, že na základe celej (nesprávnej) „reťaze“ rozhodnutí (vo veci samej) ani rozhodnutie o trovách konania nemôže byť ústavne súladné a správne. Sťažovateľ však okrem tohto tvrdenia ústavnému

súdu nepredložil inú relevantnú ústavnoprávnu polemiku (ako už bolo uvedené v bode 6 tohto uznesenia, sťažovateľ bližšie nešpecifikoval, akú nesprávnu aplikáciu vyhlášky mal na mysli, neodôvodnil, o aké konkrétne nesprávne priznané úkony právnej služby malo ísť). Len všeobecné konštatovanie nesprávnosti v tomto ohľade však nepostačuje na zdôvodnenie toho, v čom konkrétnom sťažovateľ vidí porušenie svojich práv. V nadväznosti na takto koncipovaný obsah ústavnej sťažnosti (v tejto časti) ústavný súd uvádza, že jeho úlohou nie je, aby si sám dotváral jej obsah a nahrádzal tak argumentačnú povinnosť sťažovateľa.

13. Hlavná argumentácia sťažovateľa tak spočíva v tom, že z dôvodu nezákonného rozhodnutia súdov (okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu) vo veci samej sa táto nezákonnosť (automaticky) premietla aj do napadnutého uznesenia. Už bolo uvedené, že sťažovateľ pred podaním tejto ústavnej sťažnosti namietal porušenie práv (rozhodnutiami všeobecných súdov vo veci samej) ústavnou sťažnosťou (doručenou ústavnému súdu 26. júna 2024), o ktorej ústavný súd rozhodol uznesením č. k. I. ÚS 417/2024-16 z 24. júla 2024 tak, že ju odmietol (aj ako zjavne neopodstatnenú). Nevzhládol teda porušenie sťažovateľových práv rozhodnutiami všeobecných súdov.

14. Ústavný súd, sumarizujúc už uvedené, preto uvádza, že nie je v danej veci možné stotožniť sa s argumentom sťažovateľa, že pokiaľ boli rozhodnutia vo veci samej nezákonné, tak nezákonným a v rozpore s ústavnými právami sťažovateľa je aj rozhodnutie o trovách konania. V prvom rade preto, že ústavný súd tieto rozhodnutia všeobecných súdov vo veci samej už v rámci konania pred ústavným súdom (na základe sťažovateľom podanej predchádzajúcej ústavnej sťažnosti) z ústavnoprávneho hľadiska preskúmal a nekonštatoval porušenie sťažovateľových práv. Nie je tak možné ani hovoriť o akomsi „pokračovaní nezákonnosti“. Zároveň je potrebné opätovne zdôrazniť, že sťažovateľ okrem argumentačnej línie „automatického pokračovania v nezákonnosti“ (ktorá však nebola preukázaná, resp. konštatovaná) nepredostrel žiadne iné konkrétne porušenie svojich práv.

15. Po zohľadnení uvedeného preto ústavný súd uzatvára, že napadnuté uznesenie z 2. júla 2024 nesignalizuje žiaden závažný procesný excés a ani zásah do základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a podľa čl. 36 ods. 1 listiny) ani jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.3. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením z 2. júla 2024:

16. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, je zrejmé, že sťažovateľ odvíja ich porušenie od porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a podľa čl. 36 ods. 1 listiny), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Práve s ohľadom na argumentačné prepojenie oboch uvedených obsahových častí ústavnej sťažnosti nemohlo v dôsledku absencie porušenia základného práva zaručeného podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a podľa čl. 36 ods. 1 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dôjsť ani k porušeniu sťažovateľom označeného vlastníckeho práva podľa ústavy

a dodatkového protokolu. Aj v tejto časti bolo preto potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

III.4. K návrhu na odklad vykonateľnosti:

17. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, bolo bez opodstatnenia zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite vrátane návrhu na odklad vykonateľnosti, pretože rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2024

Libor Duľa
predseda senátu